

DZIESIĄTKA

Czasopismo Rady Dzielnicy X

ISSN: 2084-0276

Nr 1 (64)

www.dzielnica10.krakow.pl

marzec 2023

fot. Ignacy Kusy

DZIESIĄTKA WIELKIM PLACEM BUDOWY str. 13

Od pół wieku jesteśmy (z) Krakowem	str. 3	Niech się rury pną do góry!	str. 9
Zawiła koncepcja	str. 5	Wiosenne porządki	str. 11
Bezimienne ulice zyskają nowych patronów	str. 7	Pół miliona do podziału, czyli dodatkowe pieniądze dla dzielnicy	str. 14
Biegiem do Swoszowic	str. 8	W Swoszowicach dobrze, więc wracaj Panie Bobrze!	str. 16

WARTO WIEDZIEĆ!

PRZYDATNE NUMERY TELEFONÓW:

VI Komisariat Policji w Krakowie

Numer telefonu do dyżurnego funkcjonariusza to: 47 83 52 917, 47 83 52 040 oraz 47 83 52 711.

Zarząd Dróg Miasta Krakowa

Całodobowy numer telefonu to: 12 616 75 55

Straż Miejska Miasta Krakowa

Dyżurni są dostępni pod całodobowym numerem interwencyjnym: 986

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne

Informacje są dostępne pod numerem: 12 19 150

Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania

Dyspozytornia Główna: 12 64 62 361

Rada Dzielnicy X

Kontakt do siedziby: 12 264 92 01

Pomoc dla uchodźców

Całodobowa informacja dla osób uciekających z Ukrainy przed konfliktem zbrojnym: 12 210 20 02

Шукаєте притулок у Кракові та його околицях?

Гаряча лінія: +48 12 210 20 02

Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka:

800121212

Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Całodobowo:

124219282

„Dziesiątka”. Wyd. Rady Dzielnicy X, ul. Inicjatywy Lokalnej 5, Kraków. Czasopismo Rady Dzielnicy X Swoszowice.

Adres redakcji: ul. Inicjatywy Lokalnej 5, 30-499 Kraków, tel. 12 264 92 01, e-mail: rada@dzielnica10.krakow.pl,

www.dzielnica10.krakow.pl

Redaktor naczelny: Tadeusz Murzyn

Redaktorka prowadząca: Karolina Putlak-Szpilska,

e-mail: karola.putlak@gmail.com

Więcej informacji znaleźć można na stronie

www.dzielnica10.krakow.pl

Kraków, Marzec 2023

Druk: Wydawnictwo Triada,

Sielecka 61, 42-500 Będzin

ISSN: 20840276, Nr 1 (64), Nakład 800 egz. bezpłatnych.

Redakcja zastrzega sobie prawo do korekty i skracania nadesłanych tekstów oraz opatrywania ich własnymi tytułami. Nie odpowiadamy za treść zewnętrznych ogłoszeń.

fol. RDX

TYTUŁEM WSTĘPU

Wiosna, ach to ty! Chciałoby się powiedzieć, a nawet zaśpiewać za Markiem Grechutą. Tym bardziej, że prace nad tym numerem „Dziesiątki” przypadły w czasie, gdy wszystko dookoła zaczyna budzić się do życia. Nie tylko natura powoli wychodzi z zimowego letargu. Niczym mrówki i pszczołki, do pracy ruszają ekipy remontowe, a co za tym idzie – inwestycje w naszej dzielnicy. Jesteśmy świadomi, że ta działka wyjątkowo interesuje czytelników, dlatego też pozwoliliśmy sobie na zrobienie „przeglądu” najważniejszych zadań, remontów i budów. Nie samymi remontami człowiek żyje, dlatego też przy okazji coraz dłuższych, cieplejszych dni zachęcimy Państwa do aktywności fizycznej. Kto wie, być może część z Was zachęcona tekstem o jubileuszowej edycji Biegu Swoszowickiego zdecyduje się na start?

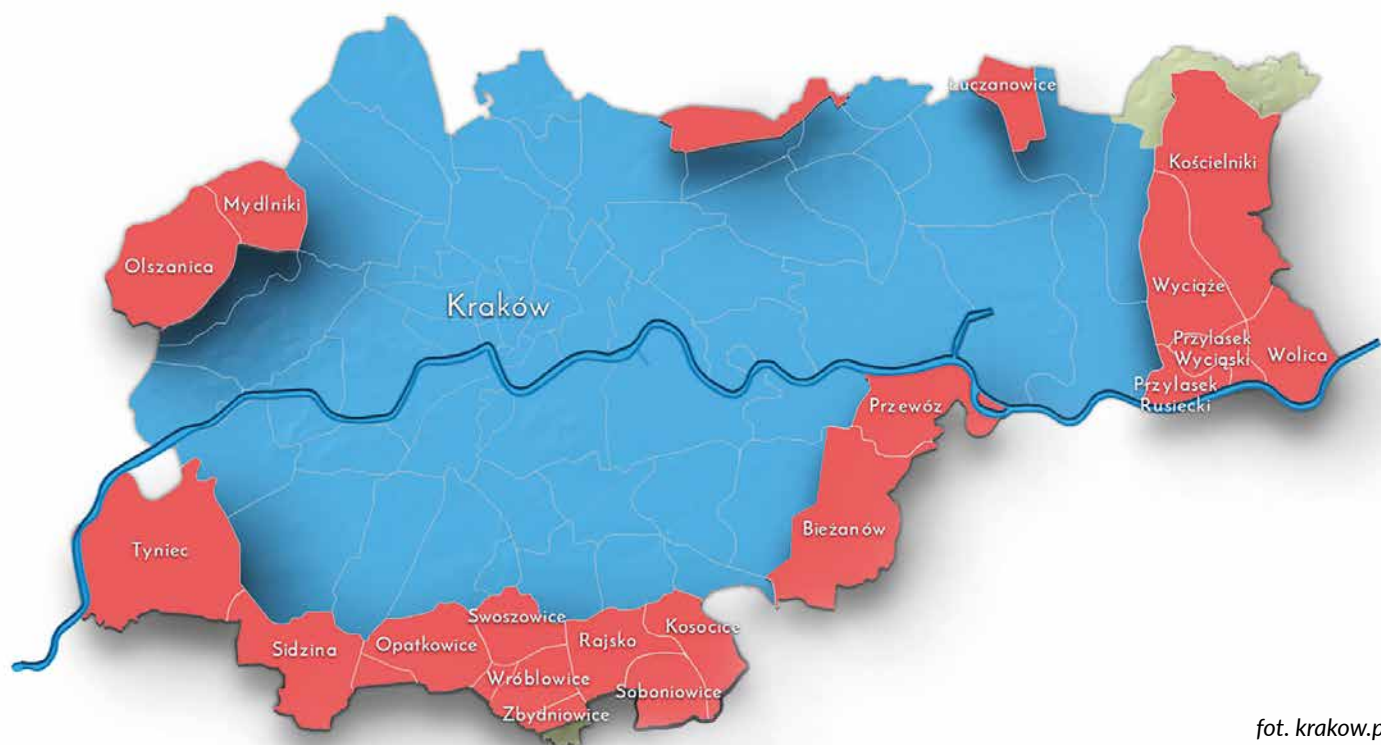
Tych, którzy interesują się historią Dzielnicy X Swoszowice, z pewnością zainteresują teksty o nowej monografii poświęconej dziejom naszej małej ojczyzny, historii przyłączenia współczesnych terenów dzielnicy do Krakowa a także informacje o nowych patronach ulic. Z tematów historycznych płynnie przejdziemy do tych związanych z edukacją. A to w związku z sukcesem pedagogów z naszej dzielnicy, wyróżnionych w plebiscyście edukacyjnym. Sprawdzimy też, co nowego w ZSP nr 13. A skoro jesteśmy przy sprawdzaniu, to wiemy już, jakie plany na wydanie dodatkowych pieniędzy mają dzielnicowi radni. Dzięki dofinansowaniu w wysokości blisko pół miliona złotych, uda się zrealizować 30 zadań. Z kolei 28 zadań – to wkład mieszkańców Dziesiątki do tegorocznej, jubileuszowej edycji Budżetu Obywatelskiego.

Na koniec pokusiliśmy się o małe, dziennikarskie śledztwo. Okazuje się, że znana i lubiana rodzina bobrów postanowiła opuścić Swoszowice. Próbowaliśmy odpowiedzieć na pytanie – dlaczego?

Serdecznie zachęcamy do lektury i życzymy wiosny w sercu!

Redakcja

OD PÓŁ WIEKU JESTEŚMY (Z) KRAKOWEM

fol. krakow.pl

Mija 50 lat od historycznego powiększenia Krakowa. Dokładnie 1 stycznia 1973 roku do miasta przyłączono tereny, które obecnie należą do Dzielnicy X Swoszowice.

Zanim Kraków stał się „Wielkim”

Choć teraz trudno to sobie wyobrazić, to jeszcze niewiele ponad 100 lat temu, granice Krakowa wyznaczały współczesne Aleje Trzech Wieszczów. Sytuacja ta zaczęła się dynamicznie zmieniać wraz z realizacją planu Wielkiego Krakowa i staraniami ówczesnego prezydenta Juliusza Lea. Przez lata stopniowo włączano do Krakowa sąsiadujące miejscowości i gminy.

Wielkie przyłączenie

Tak dochodzimy do 1973 r., kiedy to Kraków powiększył się o przeszło 92 km². Wśród terenów, które weszły w skład obecnej stolicy Małopolski znalazły się następujące miejscowości: Soboniewice, Rajsko, Wróblowice, Swoszowice, Opatkowice, Kosocice z Baryczą, Sidzina, Tyniec z Podgórkami, Olszanica,

Mydlniki, Łuczanowice, Kościelniki, Wolica z Rogowem, Przyłasek Wyciąski, Wyciąże, Przyłasek Rusiecki, Przewóz, Biezanów (część Biezanowa włączono do Krakowa już wcześniej, w 1941 r.). Do miasta włączono również część północną Zbydniowic (jej południową część, zatem resztę wsi, przyłączono do miasta w 1986 r.). Ruch ten sprawił, że powierzchnia Krakowa powiększyła się do 322,3 km². Znacząco zwiększyła się też liczba mieszkańców, która wyniosła wtedy 657 276.

Świętujemy i edukujemy

Z okazji rocznicy przyłączenia się terenów Dziesiątki do Krakowa, Rada Dzielnicy X Swoszowice wraz z Centrum Kultury Podgórze chcą zorganizować konkursy edukacyjne dla dzieci i młodzieży. W ramach świętowania odbędą się też pikniki w Opatkowicach.

MAMY POMYSŁ NA KRAKÓW I NIE ZAWAHAMY SIĘ GO ZGŁOSIĆ! CZYLI REKORDOWY BUDŻET OBYWATELSKI

1142 projekty zgłosili mieszkańcy do tegorocznej, X edycji Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa. Najwięcej z nich, bo 873 to pomysły dotyczące dzielnic. Z kolei 269 wniosków to projekty ogólnomiejskie.

Podobnie jak w poprzednich latach, najwięcej pomysłów dotyczyło zieleni i ochrony środowiska, infrastruktury oraz kultury. Najbardziej aktywne dzielnice w BO to IV Prądnik Biały, XVIII Nowa Huta oraz XIII Podgórze.

Mieszkańcy naszej dzielnicy zgłosili w sumie 28 projektów. Wśród nich znalazły się między innymi: zakup nowych książek dla bibliotek w Dzielnicy X, budowa ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż ul. Korpala oraz stworzenie opatkowickiej strefy relaksu. To również zaprojektowanie i wykonanie muralu na budynku KS Opatkowianki, zakup biletów do teatru dla uczniów Dzielnicy X oraz wybudowanie bieżni lekkoatletycznej, a także stworzenie przestrzeni do gry

1142 PROJEKTY

BUDŻET OBYWATELSKI MIASTA KRAKOWA 2023

w teqball, czyli dyscypliny, która łączy tenis stołowy i piłkę nożną. W ramach BO mieszkańcy chcą też wesprzeć strażaków ochotników z OSP Zbydniowice. Chodzi o zakup nowego umundurowania oraz specjalistycznego sprzętu niezbędnego do działań ratowniczo-gaśniczych. Jednym ze zgłoszonych projektów

jest też promocja Honorowego Krwiodawstwa.

Teraz wnioski przejdą etap weryfikacji formalnej i merytorycznej. Głosowanie zaplanowano od 22 września do 6 października. W tym roku na projekty w ramach jubileuszowej, X edycji budżetu obywatelskiego przeznaczono 38 mln zł.

BIBLIOTEKA SZUKA DOMU

**Biblioteka
Kraków**

Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego magistratu szuka miejsca dla filii Biblioteki Kraków na Klinach. Jak informuje dyrektorka wydziału – Katarzyna Olesiak, potrzebny jest lokal o powierzchni od 200 do 300 m². Miasto rozważa zarówno długoterminowy wynajem, jak i zakup nieruchomości. Propozycje nowego domu dla biblioteki można zgłaszać do Rady Dzielnicy X Swoszowice.

ZAWIĘŁA KONCEPCJA

Jest zielone światło dla rozbudowy ul. Zawiętej. Zarząd Dróg Miasta Krakowa wybrał wariant koncepcji przebudowy jednej z najważniejszych arterii na terenie Dzielnicy X Swoszowice i budowy tzw. ul. Nowej Bartła. ZDMK zachował również rezerwę pod przyszłą budowę linii tramwajowej.

Zakres prac obejmuje przebudowę skrzyżowań z ulicami Kobierzyńską, Komuny Paryskiej, Skośną i Borkowską, jak również budowę ul. Nowej Bartła, która częściowo pokrywałaby się z istniejącą ul. Bartła, a częściowo biegła w nowym śladzie.

Punkt wyjścia

Przedstawione warianty to efekt konsultacji, jakie Zarząd Dróg przeprowadził w 2021 r. Ostateczna koncepcja jest kompromisem i zyskała akceptację. Propozycja jest punktem wyjścia do ogłoszenia przez miasto przetargu na projekt budowlany, który ostatecznie może różnić się nieznacznie od przedstawionego wariantu i – w dalszej perspektywie – na wykonanie robót.

W kółko

Zgodnie z planami miasta, pierwsza zmiana pojawi się na styku ulic Babińskiego, Zawiętej i Kobierzyńskiej. Istniejące skrzyżowanie zmieni się w rondo z jednym pasem ruchu, chodnikami i azylami na każdym z czterech wlotów. Czterech, bo obecna ul. Orleańska zmieni swój bieg i zostanie włączona do nowego układu drogowego.

Kolejne skrzyżowanie z ruchem okrężnym powstanie na styku ulic Zawiętej i Komuny Paryskiej. Układ w tym miejscu będzie nieco bardziej rozbudowany niż wcześniejszy. Powstanie tam bowiem tzw. rondo turbino-we, z rozdzielonymi prawoskrętami i pasami do jazdy na wprost i w prawo.

Następne rondo połączyłoby projektowaną ul. Nową Bartła z ul. Zawiętą. Powstałoby ono w rejonie istniejącego sklepu Lidl. Dalej ulica prowadziłaby na południe do skrzyżowania z ul. Krygowskiego i ul. Korpala, skąd włączałaby się w istniejący przebieg ul. Bartła.

Kilkadziesiąt metrów dalej pojawią się dwa kolejne skrzyżowania z ruchem okrężnym – chodzi o styk ulic Zawiętej i Borkowskiej oraz ulic Zawiętej i Skośnej. W obu przypadkach każdy wlot będzie wyposażony w azyle.

Ograniczyć wycinkę

Sporo kontrowersji budzi planowana wycinka zagajnika pomiędzy ulicami Zawiętą i Korpala. Tworzy on naturalną barierę chroniącą przed hałasem i pyłami emitowanymi przez tamtejszy zakład produkcji betonu. Jak mówi Przewodniczący Rady Dzielnicy X Swoszowice, Tadeusz Murzyn, udało się osiągnąć pewien kompromis i przesunąć drogę tak, by ograniczyć wycinkę. – *Lasek w dużej mierze pozostanie. Ale moim zdaniem powinno się ograniczyć rozmach, z jakim ma być budowane skrzyżowanie ulic Bartła, Korpala i Krygowskiego* – stwierdza. Zgodnie z planem, miasto jeszcze w tym roku ma ogłosić przetarg na prace projektowe i rozpocząć kompletowanie potrzebnej dokumentacji.

NOWA PUBLIKACJA O HISTORII „KRÓLEWSKIEJ PERŁY RZECZYPOSPOLITEJ”

– To książka zarówno dla nowych mieszkańców Swoszowic, jak również dla tych, którzy żyją tu od pokoleń – tak o swojej najnowszej publikacji mówi jej autor i radny Dzielnicy X, Dominik Galas. Monografia „Dzieje Swoszowic, czyli historia Królewskiej Perły Rzeczypospolitej” będzie miała swoją premierę w tym roku.

Czy wiecie, że...?

Monografia Swoszowic to 350-cio stronicowe, obszernie kompendium wiedzy na temat dziejów dzielnicy. Autor zajmuje się tą tematyką od kilkunastu lat. – *To nie jest moja pierwsza książka poświęcona Swoszowicom – mówi radny Dominik Galas. – Tym razem jednak chciałem pokazać dużo ciekawych odkryć, faktów i ciekawostek. Skupiłem się też na genealogii mieszkańców Swoszowic – dodaje autor.*

Trzy ciekawostki

– *Jeśli chodzi o samą genealogię Swoszowic, to okazuje się, że ma ona węgierskie korzenie. Mało kto wie, że założycielami Swoszowic była rodzina, która wywodzi się ze Starej Lubowli. Dzisiaj to teren Słowacji, a dawniej Górnych Węgier – wyjaśnia autor monografii.*

Kolejną ciekawostką okazuje się historia swoszowickiej szkoły. Placówka będzie w tym roku obchodzić jubileusz 140-lecia istnienia. Według radnego Galasa, mogła ona działać dużo wcześniej.

– *Dotarłem do pamiętników mieszkańców Swoszowic z rodzin górniczych. Z dokumentu wynika, że szkoła zaczęła tam działać 50 lat wcześniej niż nam się wydaje. Uczęszczały do niej dzieci z rodzin górniczych i dzieci dworskie. To daje nam w sumie 190 lat – tłumaczy Galas.*

Trzecia, nieznaną dotąd opowieść wiąże się z Uzdrowiskiem w Swoszowicach. – *Miejsce to okazuje się mieć jeszcze dłuższą historię niż nam się wydaje. Pierwszymi, którzy leczyli się w uzdrowisku byli powstańcy Tadeusza Kościuszki. To 1794-1795 rok – kontynuuje autor.*

Pozostałe rozdziały poświęcone są między innymi społeczności żydowskiej, historii stacji kolejowej, starej zabudowie Swoszowic i górnictwu. Publikacja zawiera też kalendarium wydarzeń historycznych od XIII do XXI w.

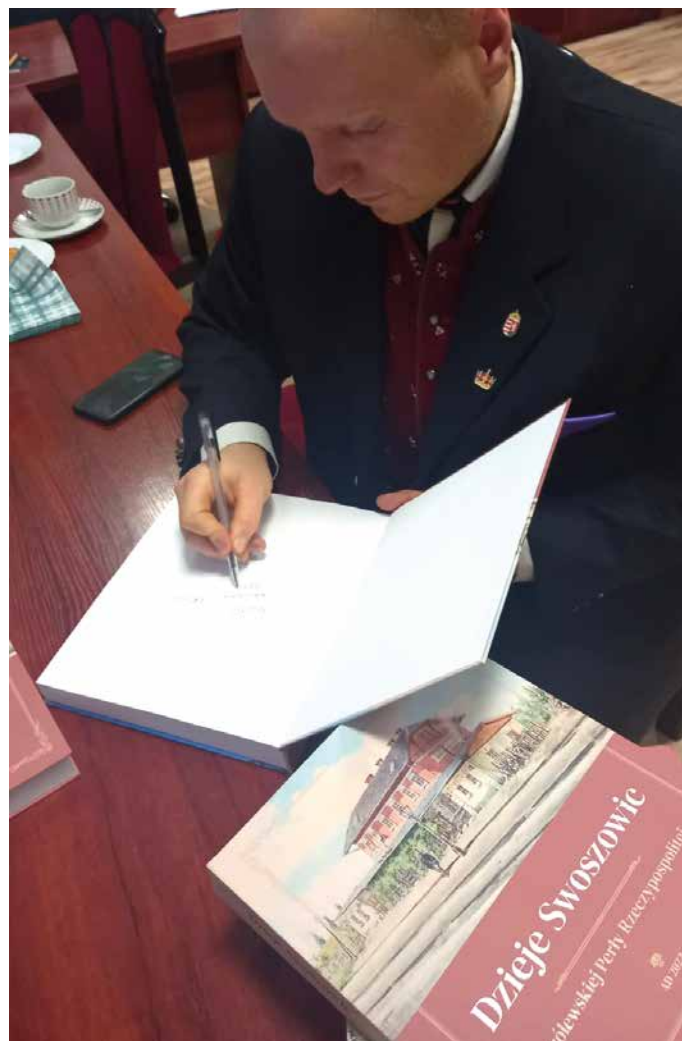
Znać swoją „małą ojczyznę”

Prace nad książką trwały siedem lat. – *Chciałem, aby trafiła przede wszystkim do nowych mieszkańców. Ci, któ-*

rzy są tu od lat, znajdą w publikacji ciekawostki, które być może słyszeli od swoich rodziców i dziadków – wyjaśnia Galas.

Na końcu monografii znalazła się mapka z 27 punktami. To najważniejsze miejsca na terenie Swoszowic. Obok nich znalazły się też ciekawostki. Autor umieścił również 10 punktów szlaku górnictwa siarkowego w Swoszowicach. Dzięki temu można ją traktować jak przewodnik.

Publikacja jest już dostępna w bibliotece przy ul. Chałubińskiego. Będzie też dystrybuowana przez Centrum Kultury Podgórze.

BEZIMIENNE ULICE ZYSKAJĄ NOWYCH PATRONÓW

Już wkrótce dwie, bezimienne ulice na terenie naszej dzielnicy zyskają nowych patronów. Mowa o wybitnych i zasłużonych dla miasta postaciach – Karolu Knausie i Mieczysławie Tomaszewskim. Równocześnie trwają poszukiwania lokalizacji dla upamiętnienia Jana Grochowskiego.

Architekt z Kazimierza na Klinach

Rada Dzielnicy X Swoszowice pozytywnie zaopiniowała propozycję, aby jednym z patronów ulic na terenie Dziesiątki został Karol Knaus. Chodzi o niewielką drogę na terenie Klinów, nieopodal ul. Zakościańskiej. Karol Knaus żył w latach 1846-1904. Był architektem, budowniczym i artystą. Efekty jego pracy można zobaczyć na Kazimierzu, gdzie mieszkał. Zaprojektował

Karol Knaus, fot. Wikipedia

i wybudował wiele kamienic. Kierował także pracami konserwatorskimi kazimierskich zabytków. Zapisał się również na kartach historii walką o zachowanie krajobrazu historycznego miasta.

Patron już jest, za to ulica jeszcze na papierze

Patronem nowej drogi pomiędzy ul. Bartla a przystankiem kolejowym SKA Opatkowice mógłby zostać prof. Mieczysław Tomaszewski. Autor licznych publikacji z obszaru teorii i historii muzyki

Mieczysław Tomaszewski, fot. Wikipedia

XIX i XX w., w szczególności Chopinologii, liryki romantycznej i muzyki polskiej. Za swoje zasługi dla polskiej kultury muzycznej i osiągnięcia w pracy naukowej prof. Tomaszewski został uhonorowany Orderem Orła Białego. Otrzymał

również tytuł doktora honoris causa krakowskiej Akademii Muzycznej, jest także Honorowym Obywatelem Miasta Krakowa.

– W przypadku prof. Tomaszewskiego czekamy na stanowisko Instytutu Pamięci Narodowej. To standardowa procedura. Poza tym, urzędniczo-administracyjna machina związana z nadaniem imienia ruszy dopiero po wybudowaniu ulicy. Na razie istnieje ona tylko na papierze – wyjaśnia Przewodniczący Rady Dzielnicy X, Tadeusz Murzyn.

Miejsce dla prof. Grochowskiego poszukiwane

Radni z Dziesiątki proponowali też, aby nowoprojektowaną drogę pomiędzy ul. Krygowskiego a ul. Zawiałą nazwać imieniem prof. Jana Grochowskiego – lekarza, profesora nauk medycznych i wieloletniego dyrektora Polsko-Amerykańskiego Instytutu Pediatrii w Krakowie-Prokocimiu

– Musimy jednak poszukać innego sposobu na upamiętnienie tej postaci. Okazuje się bowiem, że w Krakowie mamy już ulicę Grochowską i to... mogłoby wprowadzać w błąd – dodaje Tadeusz Murzyn. – Będziemy więc szukać skweru albo ronda. Zastanowimy się też nad innym patronem dla tej ulicy – wyjaśnia.

Dlaczego te postaci? – Profesorowie Tomaszewski i Grochowski to ludzie stąd, mieszkańcy Klinów. Bardzo zależało mi, aby to właśnie takie osoby patronowały ulicom na terenie naszej dzielnicy – podsumowuje Tadeusz Murzyn.

BIEGIEM DO SWOSZOWIC!

Ruszyły zapisy do jubileuszowej, 10. edycji Krakowskiego Biegu Swoszowickiego. Impreza organizowana przez Stowarzyszenie biegaczy "I Ty Możesz Być Wielki" wystartuje 28 maja.

– *Gwarantujemy super atmosferę. Zarówno dla zawodników, jak również dla tych, którzy przychodzą kibicować* – zapewnia jeden z organizatorów biegu i radny Dzielnicy X Swoszowice, Rafał Oświęcimka. – *Wydarzenie odbywa się tuż przed Dniem Dziecka. Nie zabraknie więc atrakcji dla najmłodszych. Będą zjeżdżalnie, dmuchańce i wiele innych. To rozrywka dla całych rodzin – dodaje.* Wydarzenie przyciąga coraz większą rzeszę miłośników biegania. Tylko w zeszłym roku na starcie stanęło 1200 osób. Sportowcy mają do wyboru trzy trasy – 10 km, 5 km i 1,6 km. Nowością podczas tegorocznych, jubileuszowych zmagania będzie rodzinna sztafeta. – *Będzie można pobiec rodzinnie, we trójkę i przekazywać sobie pałeczkę. Rodzinną sztafetę zaplanowaliśmy na odcinku 1,6 km – wyjaśnia Rafał Oświęcimka.* Organizatorzy zaplanowali również zmagania dla naj-

młodszych, czyli smocze biegi dla dzieci. Nazwa nie jest przypadkowa. Według legend, to właśnie ze Swoszowic pochodziła siarka, która posłużyła szewczykowi Skubie do zgładzenia Smoka Wawelskiego. Podobnie jak poprzednim razem, również w tym roku biegacze będzie dopingował smok.

Miasteczko biegowe zorganizowane będzie na terenie stynącego z leczniczych wód siarkowych Uzdrowiska Kraków-Swoszowice.

– *To wyjątkowe miejsce – zachwala radny Oświęcimka.* – *Jest tu dużo zieleni, zadbane parkowe alejki. Uzdrowisko znajduje się w mieście, w sercu dzielnicy, a przypomina kurort z prawdziwego zdarzenia.*

Uroki biegania po terenie uzdrowiska docenili uczestnicy zeszłorocznego biegu. Wśród opinii przeważały te o „najpiękniejszym biegu w Polsce” i „niecodziennej lokalizacji”.

– *Biegł wszedł już na stałe do DNA naszej dzielnicy. Tym bardziej, że w okolicy nie ma zbyt wielu imprez sportowych. Ta integruje lokalną społeczność. To swego rodzaju święto Dziesiątki – dodaje Rafał Oświęcimka.*

NIECH SIĘ RURY PNAĆ DO GÓRY!

To będzie prawdziwy skok cywilizacyjny. Na trzech ulicach w naszej dzielnicy – Stepowej, Osterwy i Moszyńskiego – trwa budowa sieci kanalizacyjnej.

To inwestycje od lat wyczekiwane przez mieszkańców, którzy codziennie muszą mierzyć się z poważnymi zapóźnieniami cywilizacyjnymi. W wielu miejscach na terenie dzielnicy, w której, pomimo iż od 50 lat jest częścią Krakowa, codziennym widokiem są kursujące szambiaraki! A przecież w prostej linii do Rynku Głównego jest niespełna 10 kilometrów.

Radny „Dziesiątki” – Rafał Oświęcimka – podkreśla, że owego skoku cywilizacyjnego nie udałoby się zrobić, gdyby nie upór mieszkańców.

– Jestem dumny z mieszkańców, ponieważ to wymagało od nich dużego zaangażowania. Chodzili, zbierali odpowiednie zgody i dokumentację. Brak kanalizacji to niestety kwestia systemowa. Trzeba drążyć i zabiegać. W innym przypadku niewiele się zmieni. Trzeba swoje wychodzić – stwierdza.

Wpuszczeni... w kanał

Przygotowania do budowy kanalizacji wzdłuż ul. Stepowej trwały wiele lat. Mieszkańcy musieli się pogodzić

z przekazaniem Wodociągom części swoich gruntów, na których powstanie instalacja.

Gdy sprawa była już na ostatniej prostej i gotowy projekt trafił do zatwierdzenia do Wydziału Architektury i Urbanistyki UMK, jeden z właścicieli nieruchomości wycofał swoją zgodę, co oznaczało konieczność opracowania rozwiązania zamiennego. Po wykonaniu nowego projektu i uzyskaniu decyzji administracyjnych, sprawa w końcu ruszyła z kopyta. Zgodnie z zapowiedziami Wodociągów, kanalizacja na tej ulicy ma być gotowa do końca czerwca.

Większy rozmach

Budowa kanalizacji na ul. Osterwy będzie realizowana z nieco większym rozmachem. Powstanie tam nie tylko sieć sanitarna z przyłączami do posesji, ale i przepompownia ścieków. Przebudowany będzie także istniejący wodociąg. Na inwestycji skorzystają też mieszkańcy bocznych uliczek, m.in. Tuchowskiej i Orszańskiej. Podobnie, jak w przypadku ul. Stepowej, kanalizacja wzdłuż ul. Osterwy ma zacząć funkcjonować pod koniec czerwca.

Trzy ulice

Nieco większy zakres prac będzie miała inwestycja na ul. Moszyńskiego. Zostanie tam przebudowany główny kanał sanitarny, a nowe przyłącza pojawią się na ulicach Muszyńskiego i Sanatoryjnej Bocznej. Wodociągi planują zakończenie prac pod koniec listopada.

TO SIĘ W KOSZU NIE MIEŚCI!

Stare szafy, zepsute lodówki czy pozostałości po remontach. Pozbycie się tego rodzaju odpadów może stanowić dla mieszkańców nie lada wyzwanie. Postanowiliśmy więc zebrać kluczowe informacje na temat tego, jak – zgodnie z obowiązującymi w mieście przepisami – uwolnić się od problemu, który nie mieści się w standardowym kubie.

O ile codzienne, komunalne śmieci nie zaprzęają naszych głów, ot lądują w pięciu pojemnikach (jeśli mieszkamy w bloku) lub workach, jeśli jesteśmy szczęśliwymi posiadaczami domu jednorodzinnego. Przyjeżdża śmieciarka i o sprawie zapominamy do następnego razu.

Przystawki schodzą się, gdy musimy pozbyć się rzeczy, które ze względu na rozmiar nie mieszczą się w kubkach lub workach, albo – gdy ze względu na swój charakter – nie mogą być składowane wraz z innymi odpadami. Postanowiliśmy więc na łamach „Dziesiątki” przygotować krótkie kompendium wiedzy na temat gospodarowania niestandardowymi odpadami.

Gabaryty

Zaczynamy od odpadów o ponadstandardowych rozmiarach, potocznie zwanymi „gabarytami”. W przypadku mieszkańców bloków, Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania ustala harmonogram odbioru ze wspólnotami i spółdzielniami mieszkaniowymi, które przeważnie wywieszają takie informacje na tablicach ogłoszeniowych, drzwiach do klatek lub wrzucają do

skrzynek. Nieco inaczej wygląda sprawa w przypadku domów jednorodzinnych, a tych na terenie Dzielnicy X nie brakuje. Od 2019 roku odbiór gabarytów odbywa się nieodpłatnie na podstawie indywidualnych zgłoszeń. Termin można ustalić telefonicznie – pod numerami – 12 64 62 393 i 12 64 62 395 lub mailowo – uslugi@mpo.krakow.pl.

Tego typu odpady można też wywozić we własnym zakresie do jednego z Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów – tzw. PSZOK-ów. W Krakowie działają dwa takie punkty. To Lamusownia przy ul. Nowohuckiej 1 i leżący na terenie naszej dzielnicy Punkt Gromadzenia Odpadów Wielkogabarytowych Barycz przy ul. Krzemienieckiej 40.

Elektroodpady

Starej pralki, telewizora czy odkurzacza możemy się pozbyć wzywając na pomoc elektrobrygadę. Pracownicy MPO odbiorą elektrośmieci prosto spod naszych drzwi. Wystarczy umówić się pod nr telefonu – 801 084 084.

Zielone

Uschnięte świąteczne drzewka, zgrabione liście czy skoszona trawa. Czasem pozbywamy się i takich odpadów. Krakowskie MPO nie pobiera za ich wywóz dodatkowych opłat. Śmieciarka przyjeżdża po nie według z góry ustalonego harmonogramu. W Dzielnicy X Swoszowice „zielone” odpady odbierane są od 9 marca do 30 listopada w czwartki. Wystarczy wystawić zielony worek przed posesję w widocznym i dostępnym miejscu.

Eko-Pudełka

Drobną elektronikę, płyty CD czy świetlówki możemy wrzucać do kilkunastu tzw. Eko-Pudełek. Te zlokalizowane są w większości przy centrach handlowych. Eko-Pudełka to miejsca, przy których w określonych dniach stacjonują samochody MPO, do których można wrzucać odpady niebezpieczne, np. zużyte igły czy przeterminowane leki. Dokładny harmonogram odbioru tego typu odpadów jest dostępny na stronie internetowej MPO.

WIOSENNE PORZĄDKI

Zarząd Zieleni Miejskiej i prywatny dzierżawca zabrali się za uporządkowanie zieleni w Forcie 51 „Rajsko”. Porządki są konieczne, bo inwazyjna zieleń mogłaby doprowadzić do całkowitej ruiny największego fortu artyleryjskiego w Krakowie.

Porządki idą dwutorowo. Na terenie obiektu działa inwestor, który powoli przygotowuje się do zagospodarowania historycznego obiektu. Pracy jest co niemiara, bo przez dekady niskie zarośla, które pełniły funkcję maskującą, zostały wyparte przez samosiejki – jesiony i robinie akacjowe – które przerastały konstrukcję fortu, doprowadzając do sporych uszkodzeń.

– *Potrzebne są drastyczne cięcia, żeby uchronić fort. Dr Krzysztof Wielgus, wybitny specjalista, który o obiektach Twierdzy Kraków wie chyba wszystko, wskazał, że potrzeba wyciąć aż 800 drzew – mówi radny Dzielnicy X Swoszowice, Andrzej Adamus. – Te okazy nie są w stanie wykarmić się na tak płytkiej glebie i nie mogą utrzymać tak ciężkich koron. Łamią się przy byle silniejszym podmuchu. Mało tego, drzewa schły i chorowały. Niestety, pewne szkody są trudne do naprawienia. Drzewa zniszczyły fosę, która była wzmocniona pięknymi kamiennymi łukami. Część korzeni wrosła w mury, rozsadzając je. Kwestie bez-*

pieczeństwa to jedno. Ważna jest też estetyka. Wysoka, ale wysuszona zieleń nie prezentuje się zbyt atrakcyjnie. Dużo lepiej wyglądają niższe, ale za to ładnie wypielęgnowane rośliny – dodaje.

Uporządkowanie zieleni wokół fortu to już zadanie dla Zarządu Zieleni Miejskiej. Na razie miejskim ogrodnikom udało się zinwentaryzować i wypielęgnować mniej więcej 20-metrowy pas od ogrodzenia w kierunku ul. Kuryłowicza. Na pozostałe prace trzeba będzie zacząć. Dzielnicy nie stać na zakrojoną na tak dużą skalę inwestycję. Sam projekt to koszt ok. 100 tys. zł, a kompleksowa inwentaryzacja zieleni to już wydatek rzędu 1 mln zł.

Radny Adamus przekonuje, że mieszkańcy nie oczekują „fajerwerków”. Ich zdaniem nie ma potrzeby, by zieleń wokół fortu przekształciła się w zorganizowany park. – *Potrzebują takiej nieco dzikiej enklawy – stwierdza. Jednocześnie wskazuje, że uporządkowana ścieżka, ławki czy kosze na śmieci mogłyby pojawić się od strony ul. Tuchowskiej.*

Z GÓRKI NA PODGÓRKI

Coraz bliżej do przebudowy ul. Podgórk. Chodzi o fragment od ul. Soboniewickiej do ul. Wyrwa. Zarząd Dróg Miasta Krakowa wybrał firmę odpowiedzialną za opracowanie dokumentacji projektowej.

To wiadomość, która z pewnością ucieszy mieszkańców tej części Dzielnicy. Ul. Podgórk, choć ważna dla ruchu wewnątrzdzelnicznego, nie spełnia standardów, których oczekivaliby mieszkańcy milionowej metropolii. – *O jej przebudowę staramy się od lat – mówi radny Rafał Oświęcimka. – Jest bardzo niebezpiecznie. Podczas remontu ul. Myślenickiej, ul. Podgórk stała się drogą przełotową. Sporo aut zaczęło jeździć właśnie tamtędy i tak już zostało. Co ważne, w ramach innej inwestycji powstanie też chodnik od ul. Cechowej do wiaduktu nad autostradą A4. To brakujący odcinek co prawda już na terenie Starego Kurdwanowa, ale włosy dęba stają, gdy widzimy ile dzieci tamtędy codziennie chodzi do szkoły. Będzie przejście dla pieszych, będzie bezpieczniej.* – dodaje.

Nie tylko projekt

Wybrana przez ZDMK firma nie tylko stworzy projekt budowlany, obejmujący m.in. rozwiązania odwodnienia, oświetlenia i przekładek z istniejącymi sieciami podziemnymi, ale i będzie musiała uzyskać decyzję o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (ZRID). Decyzja ZRID jest tutaj kluczowa. Opiera się na specustawie drogowej, znacząco przyspieszającej procedury

administracyjne, które często wydłużają inwestycje o niepotrzebne miesiące.

Rzutem na taśmę

Miasto na projekt wyda prawie 350 tys. zł. Inwestycja nie znalazła się w pierwotnym projekcie budżetu miasta na ten rok. Rzutem na taśmę została w nim ujęta dzięki poprawce zgłoszonej przez radnego Michała Starobrata. Miejski radny przyznaje, że udało się już wypracować pewne rozwiązanie, które dla poprzednich wykonawców było nie do przejścia.

– *Wykonawca wymyślił fajny sposób na zawężenie drogi. Chodzi o fragment przy niewielkim parkingu. W tym miejscu ruch będzie uspokojony, a co najważniejsze – zabieremy ok. 1,5 m mniej tego terenu. To była taka pięta achillesowa. Przeszliśmy z wykonawcą i Rafałem Oświęcimką ten fragment krok po kroku. Chcemy oszczędzić ogrodzenia, które postawili mieszkańcy i ten parking. Gdybyśmy zabrali połowę miejsc, to byłby poważny problem. To pierwszy projektant, który mówi o nowych rozwiązaniach, tak by zajęcie pasa drogowego było jak najmniejsze, a ingerencja jak najmniej dotkliwa* – mówi Michał Starobrat.

W Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Krakowa na to zadanie zabezpieczono ok. 9 mln zł. Zgodnie z umową, na wykonanie projektu firma będzie miała czas do listopada. Uzyskanie potrzebnych zgód, pozwoleń i decyzji może zająć jej dodatkowe cztery miesiące.

„DZIESIĄTKA” WIELKIM PLACEM BUDOWY. O POSTĘPACH PRAC W NASZEJ DZIELNICY

Część pozostaje na papierze, część przechodzi przez żarna urzędniczych młynów, a część jest już na finiszu. Mowa o najważniejszych dla mieszkańców inwestycjach. Postanowiliśmy sprawdzić, na jakim etapie jest kilka z nich.

Opatkowicka „autostrada”

Ta wiadomość z pewnością ucieszy mieszkańców Opatkowic. Kończą się prace związane z przebudową ul. Dzikiej Róży. Jak informuje Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, roboty są zaawansowane w ok. 85 proc. Od czerwca ubiegłego roku udało się zrobić naprawę sporo. – Przebudowaliśmy ul. Dzikiej Róży i sieci kanalizacyjne, energetyczne, sanitarne, teletechniczne i oświetleniowe. Powstał też kanał technologiczny – wylicza rzecznik krakowskiego oddziału GDDKiA, Kacper Michna. Do zrobienia pozostała jeszcze konstrukcja ulicy na długości ok. 50 m i położenie nowej warstwy asfaltu na całej jej długości. Dużo dzieje się również na samej autostradzie. Jezdnia wzbogaciła się o dodatkowy pas. Drogowcy muszą jeszcze wylać asfalt i dokończyć montaż ekranów akustycznych. Zgodnie z planem roboty mają się zakończyć 15 maja.

Wąskie gardło

Osiem firm zgłosiło się do przetargu na projekt i uzyskanie zgód potrzebnych do budowy wiaduktu przy ul. Kąpielowej. Zarząd Inwestycji Miejskich jest na etapie oceny ofert. To jedna z kluczowych inwestycji na terenie Swoszowic. Nowy wiadukt ułatwi życie kierowcom w tym rejonie, którzy nie raz muszą czekać nawet kilkanaście minut na otwarcie szlabanów na przejeździe kolejowym. – *To bardzo wyczekiwana inwestycja. Teraz, po zwiększeniu częstotliwości kursowania pociągów korkują się całe Swoszowice. Przebudowa będzie ogromnym infrastrukturalnym krokiem do przodu. Przez szlabany dojazd do nowo oddanego dworca, gdzie mamy centrum kultury, restaurację i parking park&ride jest mocno utrudniony i tak naprawdę ten obiekt nie spełnia jeszcze do końca swojej funkcji* – twierdzi Przewodniczący Rady Dzielnic X Swoszowice, Tadeusz Murzyn. Od chwili zawarcia umowy, wykonawca będzie miał 13 miesięcy na opracowanie projektów budowlanych oraz uzyskanie decyzji zezwalających na realizację robót. Wiadukt to nie wszystko. W ramach inwestycji przebudowa-

ne będą też skrzyżowania ul. Kąpielowej z ul. Armii „Kraków” i ul. Kolejarzy. Powstanie również zupełnie nowa droga, łącząca ul. Torową z drogą prowadzącą na wspomniany parking park&ride. Rozpoczęcie robót budowlanych uzależnione jest od zabezpieczenia środków w miejskim budżecie i Wieloletniej Prognozie Finansowej.

Swoszowski łącznik

Coraz bliżej do połączenia Klinów ze stacją SKA Opatkowice. W czerwcu ubiegłego roku Zarząd Inwestycji Miejskich wybrał wykonawcę koncepcji dla tej wyczekiwanej przez mieszkańców inwestycji. Aktualnie wykonawca jest na etapie opiniowania wariantów koncepcji przez miejskie jednostki organizacyjne i wydziały magistratu. Przypomnijmy, przystanek Kraków Opatkowice powstał w ramach modernizacji linii kolejowej do Skawiny. Dzięki niemu mieszkańcy tego osiedla mogą dojechać do centrum Krakowa w niespełna 20 min. Dzięki nowej drodze z takiego udogodnienia mogliby skorzystać także mieszkańcy Klinów, które borykają się z poważnymi problemami komunikacyjnymi. Ul. Zawila, będąca główną arterią osiedla w godzinach szczytu tonie w korkach. Nawet planowana ul. 8 Pułku Ułanów nie będzie w stanie przejąć ruchu z tak dynamicznie rozwijającego się osiedla. Alternatywą byłoby połączenie Klinów z obwodnicą, ale w bliskiej perspektywie czasowej wydaje się to mało realne. Dogodne połączenie z centrum może zachęcić część mieszkańców do pozostawienia aut w garażu i wyboru jako głównego środka transportu kolei. By tak się stało mieszkańcy Klinów muszą mieć jednak możliwość szybkiego dojazdu do przystanku, co gwarantowałaby nowa trasa. Nowa, mająca osiedlowy charakter droga zaczynałaby się w rejonie ul. Małysiaka, przez rondo łączyłaby się z ul. Komuny Paryskiej i dalej ul. Bartła wiodłaby do przystanku Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej. Plany miasta nie ograniczają się jednak wyłącznie do budowy nowej, liczącej ok. 1,5 km drogi. – *Warto zaznaczyć, że w ramach inwestycji powstałyby drogi dla rowerów, chodniki, a przy przystanku kolejowym parking park&ride na ok. 400 aut* – zaznacza Jan Machowski. ZIM przewiduje, że przetarg na budowę zostanie rozpisany niezwłocznie po uzyskaniu decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych. Zgodnie z planem, mogłoby to nastąpić pod koniec tego roku.

PRZEDSTAWICIELE „DZIESIĄTKI” DOCENIENI W PLEBISCYCIE EDUKACYJNYM 2022

Znamy już laureatów Plebiscytu Edukacyjnego 2022. To wyróżnienia przyznawane przez Polska Press, czyli właściciela Gazety Krakowskiej i Dziennika Polskiego. Wśród nich nie mogło zabraknąć przedstawicieli Dzielnicy X Swoszowice!

Na etapie wojewódzkim, pierwsze miejsce w kategorii „Dyrektor Roku Placówki Edukacyjnej” zdobył Marcin Szewczyk z Rajskiej Szkoły im. Wodeckiego. Na czwar-

tym miejscu znalazła się Anna Romańczyk ze Szkoły Podstawowej nr 43.

Teraz kategoria „Nauczyciel Roku” i drugie miejsce, które trafiło do Pauliny Grabiec-Stawowiak ze Szkoły Podstawowej nr 134.

Na koniec kategoria „Przedszkole roku”, w której na siódmym miejscu znalazło się Publiczne Przedszkole Tuptusiowo z ul. Taklińskiego.

Gratulujemy!

PÓŁ MILIONA DO PODZIAŁU, CZYLI DODATKOWE PIENIĄDZE DLA DZIELNICY

Niespełna pół miliona złotych trafiło do Dzielnicy X Swoszowice. To dodatkowy zastrzyk gotówki, który co roku prezydent Krakowa przyznaje radom dzielnic. Dzięki tym funduszom uda się zrealizować ponad 30 zadań.

Śmiech przez łzy

Choć każde dodatkowe pieniądze cieszą, to radni przyznają, że jest to śmiech przez łzy. – *Biorąc pod uwagę inflację, koszty i to co teraz się dzieje na rynku, na przykład usług budowlanych, to symboliczna kwota – mówi Przewodniczący Rady Dzielnicy X Swoszowice, Tadeusz Murzyn.*

– *Pieniądze te prześlemy na dofinansowanie domów kultury oraz placówek edukacyjnych, bo te cały czas się do nas zgłaszają z prośbami o wsparcie. Chcemy też dołożyć się do zakupu radiowozu. Widzimy taką potrzebę, ponieważ na terenie dzielnicy często dochodzi do kradzieży i włamań – wyjaśnia Tadeusz Murzyn.*

Oświata i kultura

Wśród instytucji, które mogą liczyć na wsparcie finansowe, znalazły się między innymi Klub Fort Borek, który

otrzyma 30 tys. zł na zakup nawilżacza do fortepianu koncertowego, uzupełnienie sprzętu nagłaśniającego oraz dofinansowanie bieżącej działalności artystycznej. Z kolei 5 tys. zł trafi do Szkoły Podstawowej nr 97 na zakup audiobooków dla uczniów słabosłyszących.

Największe wydatki

Najwięcej, bo 80 tys. zł dzielnica chce przeznaczyć na likwidację budynku zaplecza nieistniejącego klubu TKKF Kliny przy ul. Fortecznej. Równie sporą kwotę, bo 70 tys. zaplanowano na dofinansowanie nieoznakowanego radiowozu dla VI Komisariatu Policji.

Kosmetyczne, ale ważne inwestycje

Wśród projektów inwestycyjnych, które uda się zrealizować dzięki dodatkowym środkom, znalazły się między innymi montaż luster drogowych przy ul. Krzyżańskiego, remont nawierzchni ul. Kierzkowskiego oraz remont chodnika przed budynkiem nr 36 przy ul. Szybisko.

POWIEW WIOSNY W ZSP NR 13

Szkolne życie pędzi w takim tempie, w jakim... zmienia się lista lektur. Tak niedawno dzieci wróciły do szkoły po feriach, a tymczasem Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 13 już myśli o tych, które zapisują się na nowy rok szkolny.

W szkole już podczas ferii trwały prace remontowe, choć musimy przyznać, że to wakacje będą pod tym względem prawdziwym szaleństwem. Nasza szkoła jest placówką z tradycjami. Istniejemy w tym miejscu od 1904 r., dlatego też musimy dbać zarówno o wysoki poziom nauczania i wychowania, jak również o odpowiednią kondycję budynku i sal.

Podczas wakacji planujemy również generalny remont Przedszkola nr 136. W tym miejscu warto podkreślić, że jesteśmy jedynym w okolicy zespołem, w którym dziecko ma kompleksową opiekę od 3 do 15 lat! Bardzo wiele dzieci kontynuuje tu naukę od przedszkola do końca szkoły podstawowej, co daje poczucie bezpieczeństwa, pewności, „swojskości”, pozwala utożsamiać się z tym miejscem jeszcze dłużej w życiu dorosłym.

fot. Kinga Wierzbicka

fot. Kinga Wierzbicka

Szkoła usytuowana jest z dala od ruchliwych ulic, w otoczeniu pięknego lasu i przydomowych ogródków. Dzieci i uczniowie mają do dyspozycji dwa place zabaw, nowoczesne boisko, trzy sale gimnastyczne. Placówka słynie z najtańszych w okolicy, zdrowych i smacznych, przygotowywanych na miejscu posiłków. Tablice interaktywne są już praktycznie we wszystkich salach lekcyjnych. W rekordowym tempie rośnie liczba komputerów i sprzętu. Szkoła może się pochwalić drukarką 3D.

Podkreślić trzeba, że dziś szkoła przyjazna dzieciom to nie tylko ławki i odnowione sale lekcyjne. To także możliwość przeprowadzania doświadczeń oraz angażowania wielu zmysłów w proces uczenia się. ZSP nr 13 słynie z tego, że jej uczniowie biorą udział w eksperymentach przyrodniczych i chemicznych. Działają prężnie w Szkolnym Kole Wolontariatu „Silni sercem”. Mają możliwość zaprezentowania swoich talentów, pasji i hobby. Mocną stroną szkoły jest oddana, zaangażowana, wyrozumiała kadra nauczycieli. Co potwierdza obecność laureatki Nagrody Małopolskiego Kuratora Oświaty dla dr Kingi Wierzbickiej.

*Autorka: Teresa Basza,
wicedyrektorka ZSP nr 13 w Krakowie.*

W SWOSZOWICACH DOBRZE, WIĘC WRACAJ PANIE BOBRZE!

Od prawie roku mieszkańcy Swoszowic mogą już korzystać ze zmodernizowanej stacji Kraków Swoszowice. To nie tylko ważny węzeł przesiadkowy, ale i lokalne centrum kulturalne, które niemal codziennie przyciąga mieszkańców atrakcyjną ofertą, bez względu na wiek. Niestety, zmiany jakie zaszły w tym rejonie nie przypadły do gustu bobrzej rodzinie, która spakowała manatki i wyniosła się do Kurdwanowa.

Bobry zamieszkiwały brzegi Wilgi tuż przy stacji kolejowej. – *Robiły tam tamy, można było swobodnie obserwować, jak powstają ich żeremia* – wspomina radny Dzielnicy X Swoszowice, Dariusz Rejek. – *W pewnym momencie się wyniosły, co nas nieco zmartwiło. Obok nas żyją dziki, lisy, widać, że ta dzika przyroda do nas wkracza, albo wręcz przeciwnie – to my wchodzimy w jej przestrzeń życiową. Musimy się nauczyć z tym żyć* – dodaje.

Migracja bobrów nie dziwi radnego dzielnicowego Andrzeja Adamusa, który przyznaje, że te największe polskie gryzonie zniknęły również z terenu Rajska. – *U nas były w rejonie stawów Bełzy i Mazura. Zrobiły żeremia, po których zostały jedynie pozostałości. Przeniósły się bliżej Piasków Wielkich* – tłumaczy.

Podkreśla, że bobry pełniły ważną funkcję dla tamtejszego ekosystemu, który obecnie jest zagrożony. – *Wystarczy popatrzeć na staw Bełzy. Został ogłoszony użytkiem ekologicznym, ale powoli wysycha i przeradza się w grzęzawisko ze śniętymi rybami, bo ludzie zniszczyli zapory wodne. Bobry budując swoje tamy zadbałyby o to, by była tam woda* – wyjaśnia.

Mieszkańcy, z którymi udało nam się porozmawiać, po cichu liczą, że bobry zatęsknią za Swoszowicami i wrócą wraz z nadejściem wiosny.